

עננו אבינו ...

עיון בפרשת השבוע על פי ה"הכתב והקבלה"

דוקא בלה"ק, וכן הקללות והברכות בפ' זו שאינן נאמרות אלא בלה"ק, לכן כתיב וענו הלוויים ואמרו.

4. שמות כ"ד, י"ב

ויאמר יהוה אל משה עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך את לוחות האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורגתם:

5. הכתב והקבלה על שמות פרק בד פסוק יב

והתורה והמצוה. פירוש הראב"ע בשם גאון, והתורה תורה שבכתב, והמצוה תורה שבע"פ, והחזיק הרמב"ן בזה, וכ"כ הרמב"ם בהקדמת חבורו ליד החזקה, ... והיא דרו"ל (ברכות ה') ... ולא ראיתי לאחד מן המחברים שביאר לנו באיזה אופן יובן בשם מצוה ענין פרוש וביאור התורה, ובכל המקומות ענינו כמשמעו, הצווי והאזהרה לא פירוש וביאור התורה, ונ"ל אחרי שמצאנו לרוב התחלפות נחי ל"א עם נחי ל"ה, כמו אנא שא נא (בראשית נ'), אנה ה' כי אני עבדך (תהלים קט"ז), אתא בקר (ישעיה), ואתה מרובות קדש (דברים ל"ג), ... וכן וגוה מגבר יכסה (איוב ל"ג) ששרשו גאה, והאל"ף מומרת בויו"י ... ככה שם מצוה משרש מצא, והאל"ף לפי"ז הומרה בויו"י, ושרש מצא יורה ג"כ על מציאת והשגת מחקר ע"י השתדלות העיון, כמו אשרי אדם מצא חכמה, החקר אלה תמצא, לא מציאתם חדתי, שהמוכן בכל אלה פעולת השגת הדעת והתבונה, ככה שם מצוה המסתעף לפי האמור משרש מצא, הוא שם המופשט, ומורה על ענין החשגה, והיינו הבנת דברים על בורים וביאור מאמר סתום; ... ואפשר להבין ענין תורה שבע"פ בשם מצוה בדרך אחר והוא, כי שרש צו מצאנוהו גם על התחברות והתאחדות שני דברים יחד, כמו צו לצו קו לקו (ישעיה כ"ח) ... ולפי"ז יהיה מלת צו בהוראה זו מתדמה למלת צב בחילוף ויו"י בבי"ת, אשר יורה אל התאחדות חלקים נפרדים והתקשרותם יחד בקשר אמיץ וחזק עד שלא יתפרדו כ"כ מהרה, כמו של תשלו לה מן הצבתים, שהם אגודות השבלים והעמרים, ... ומזה הונח בשאר מקומות שם מצוה על כלל חקי ה' ומשפטי, להורות על חיוב התקשרות האדם אלי' לעשותה, ... ככה התורה שבע"פ היא מתחברת ומתאחדת עם התורה שבכתב לבאר מאמרי' המעטים בכמותם ורבים באיכותם, ועל שם התחברותה זאת נקראת בשם מצוה.

1. דברים כ"ז, י"א-י"ד

(יא) ויצו משה את העם ביום ההוא לאמר: (יב) אלה יעמדו לברך את העם על הר גרזים בעברכם את הירדן שמעון ולוי ויהודה ויששכר ויוסף ובנימן: (יג) ואלה יעמדו על הקללה בהר עיבל ראובן גד ואשר וזבולן דן ונפתלי: (יד) וענו הלוויים ואמרו אל כל איש ישראל קול רם:

2. רש"י דברים כ"ז, י"ב

לכך את העם – כלליתא במסכת סוטה פשה פשה עלו לראש הר גרזים ופשה לראש הר עיבל והכניס והלוים והארונו למטה צאלמע הפכו לויס פניהם כלפי הר גרזים ופתחו צנכיה ... ואלו ואלו עונין אמון חזרו והפכו פניהם כלפי הר עיבל ופתחו צקללה ולומרים ארונו האיש ...

3. הכתב והקבלה דברים כ"ז, י"ד

קול רם. כעשרים פעם מצאנו בכ"ק שם קול מתואר בשם גדול, ורק פה יתארנו בשם רם, וצריך בינה כי לפי ההבדל שבין גדול ובין רם יתכן יותר לתאר את הקול בשם גדול מבשם רם, כי שם גדול נאמר על הכמות המרובה המתפשט על איזה אופן שיהי' הן למעלה או לצדדין, כמו שיאמר העיר הגדולה והנהר הגדול, והם שטחים שוכבים, ויתחס להם הגדלות במה שהם גדולים בכמותם יותר בערך אל הקטן מהם, ... והמכוון במשמיע את דבריו בקול הוא שיתפשט קול דבורו בכל אופנים בין העומדים למעלה הימנו בין להנצבים לצדדיו, לכן תארו בכל המקומות את הקול בשם גדול, להתפשטותו בין למעלה בין לצדדים, ולזה גם כאן שהיו אמירת הלוויים אל כל איש ישראל העומדים סביבם על ההרים שצריך הקול להתפשט בכל אופניו, היה ג"כ ראוי לומר קול גדול, ולמה אמר קול רם? לכן יתכן שאין מלת קול כאן על הדבור הנאמר בזעקה ורעש, דא"כ הי' מיותר לגמרי, דאחרי שהשמיענו שהלוים המדברים הם עומדים למטה, וישראל השומעים נצבים על ההרים, וצריכים לענות אמן על כל דבור ודבור של הלוויים, ממילא יובן שידברו ויענו באופן שיהיו דבריהם נשמעים מזה לזה, ומה זה בא להשמיענו במלת קול רם? אבל שם קול מצאנוהו גם על עצם הדבור, כמו שמעת לקול אשתך, וישמע אברהם לקול שרי, בקול אביו ובקול אמו,